

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

AYDIN AKBULUT BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/15060)

Karar Tarihi: 8/6/2017

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Celal Mümtaz AKINCI
Raportör Yrd. : Leyla Nur ODUNCU
Başvurucu : Aydın AKBULUT
Vekili : Av. Ömer ÖNEREN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Danıştay tetkik hâkimi görüşünün tarafına bildirilmemesi nedeniyle savunma hakkı ve silahların eşitliği ilkesinin; yargılama işlemlerinin uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 17/9/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
8. Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümüne öğretim üyesi alımı ile ilgili 6/7/2007 tarihli ve 26574 sayılı Resmî Gazete’de kadro ilanı yayımlananmış; anılan ilan kapsamında başvuru, Biyoloji Bölümüne öğretim üyesi olarak atanmıştır.
9. Davacı H.D. tarafından, başvuru ilanı kadroya atanmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.
10. Ankara 13. İdare Mahkemesinin 16/10/2008 tarihli ve E.2008/261, K.2008/1438 sayılı kararı ile davanın reddine karar verilmiştir.
11. Başvuru 6/9/2010 tarihinde davalı yanında davaya müdahil olma talebinde bulunmuş, başvuru talebi Mahkemece kabul edilmiştir.

12. Davacının temyizi üzerine Danıştay Sekizinci Dairesinin 2/7/2010 tarihli ve E.2009/2023, K.2010/3967 sayılı kararı ile İlk Derece Mahkemesi hükmünün bozulmasına karar verilmiştir.

13. Bozma kararı üzerine direnme kararı verilmiş, Ankara 13. İdare Mahkemesinin 1/12/2010 tarihli ve E.2010/1639, K.2010/1358 sayılı kararı ile davanın reddine karar verilmiştir.

14. Davacının temyizi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 13/3/2014 tarihli ve E.2011/489, K.2014/783 sayılı kararı ile İlk Derece Mahkemesinin ısrar kararının onanmasına hükmedilmiştir. Bu karar 2/9/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir. Taraflarca karar düzeltme yoluna başvurulmadığından kararın kesinleştiği tespit edilmiştir.

15. Başvurucu 17/9/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 8/6/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Tetkik Hâkimi Görüşünün Tebliğ Edilmemesi Nedeniyle Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu; Danıştay tetkik hâkimi görüşünün tarafına bildirilmediğini, bu şekilde savunma hakkının ve silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

18. Tetkik hâkimleri, daire başkanı tarafından verilen dava dosyalarının ilk incelemelerini yapar ve hazırladığı yazılı veya sözlü raporu daire başkanı veya üyelerine sunar. Dolayısıyla dava dosyası hakkında karar verecek heyet ile birlikte çalışır ve heyet adına inceleme yaparak rapor hazırlar (*Yasemin Ekşi*, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 61; *C. İş Ortaklığı*, B. No: 2013/769, 11/12/2014, § 44).

19. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Meral/Türkiye* kararında (B. No: 33446/02, 27/11/2007) Danıştay tetkik hâkiminin kanaatlerinin önceden tebliğ edilmemesine ilişkin olarak bu yargı mensubunun görevinin savcının göreviyle mukayese edilebilir olmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir. AİHM kararına göre tetkik hâkimleri, Danıştay başkanı ile kurul ve daire başkanları tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirmekle ve bunlar tarafından havale edilen davaları incelemekle sorumlu iken savcılar Danıştay başsavcısının emri altında çalışmaktadırlar. Genel olarak tetkik hâkimleri soruşturma yapmayıp daha evvel soruşturması tamamlanmış bir dosya hakkında görüşlerini sunmaktadırlar. Tetkik hâkiminin mütalaasını yazılı ya da sözlü sunarak hâkimlerin karar vermesine yardımcı olmayı amaçladığı doğrudur. Ancak bu görevin, Danıştay başkanı ve Daire başkanlarını temsilen tetkik hâkiminin yerine getirdiği hukuki görevlerden olduğu görülmektedir. Danıştay başkanı ve Daire başkanlarının yönetimindeki tetkik hâkimleri karar taslaklarını yazar ve tutanakları hazırlarlar. Dolayısıyla AİHM, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin 1. fıkrasının bu bakımdan ihlal edilmediği sonucuna varmıştır (*Yasemin Ekşi*, § 63).

20. Somut davada Danıştay tetkik hâkimi tarafından İlk Derece Mahkemesi dosyası ve kararı incelenerek rapor hazırlanmış, bu rapor Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Başkanı ve üyelerine sunulmuştur. Tetkik hâkiminin raporu dinlendikten sonra Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Başkanı ve on altı üyesi tarafından oyçokluğuyla hüküm onanmıştır. Başvuru konusu yargılamada, tetkik hâkiminin önyargılı davranmasına neden olacak rapor

sunduğunu gösteren herhangi bir unsur bulunmadığı gibi başvuru sahibinin de bu yönde bir iddiası bulunmamaktadır. Tetkik hâkiminin raporu başvuru sahibine tebliğ edilmemişse de bu durumun adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde olduğu söylenemez.

21. Açıklanan nedenlerle, tetkik hâkiminin raporunun tebliğ edilememesi nedeniyle başvuru sahibinin adil yargılanma hakkına yönelik açık ve görünür bir ihlal saptanmadığından, başvuru sahibinin anılan iddiasının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvuru sahibinin İddiaları

22. Başvuru sahibi, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

23. Başvuru sahibi ayrıca, yargılamanın uzun sürmesinin etkili başvuru makamının bulunmadığının kanıtı olduğunu, bu nedenle etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

2. Değerlendirme

24. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru sahibi tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvuru sahibinin yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle etkili başvuru ve makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği iddiasının makul sürede yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

25. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Selahattin Akyıl*, B. No: 2012/1198, 7/11/2013, §§ 45, 47).

26. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuru sahibinin yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Selahattin Akyıl*, § 41).

27. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar, başvuru sahibinin 6/9/2010 tarihinde davaya müdahil olma talebinde bulunması dikkate alındığında somut olayda yaklaşık 3 yıl 6 aylık yargılama sürecinde uyuşmazlığın karara bağlanması konusunda kamu otoritelerine ve özellikle yargılama organlarına atfedilebilecek bir gecikmenin olduğu tespit edilemediğinden, başvuru açısından farklı karar verilmesini gerektiren bir yön de bulunmadığından yargılama süresinin makul olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Açıklanan nedenlerle başvuru sahibinin makul sürede yargılanma haklarına yönelik bir müdahalenin bulunmadığının açık olduğu anlaşıldığından başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Tetkik hâkimi görüşünün tebliğ edilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2014/15060

Karar Tarihi : 8/6/2017

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 8/6/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Celal Mümtaz AKINCI